

(૫) હકીકતોની કબૂલાત એ નિવેદન છે -
 (A) આરોપી (B) ફરિયાદી
 (C) વકીલ (D) અસીલ

(૬) કોઈ આરોપીએ સ્વૈચ્છિક રીતે કરેલી કબૂલાત શેમાં ગણી શકાય ?
 (A) સ્વીકૃતિ (B) પુરાવો
 (C) અનુમતિ (D) એકપણ નહીં

(૭) મરણોન્મુખ નિવેદન ક્યારે સ્વીકાર્ય ગણાય ?
 (A) મૃત્યુબાદ (B) મૃત્યુ પહેલા
 (C) જીવન મૃત્યુ વચ્ચે (D) એકપણ નહીં

(૮) મરણોન્મુખ કથન કોની સમક્ષ આપી શકાય ?
 (A) ન્યાયધીશ (B) મેજિસ્ટ્રેટ
 (C) પોલીસ (D) વકીલ

(૯) ક્યા પ્રકારનો પુરાવો અદાલતમાં સ્વીકાર્ય નથી ?
 (A) સાંભળેલ (B) મૌખિક
 (C) લેખિત (D) દસ્તાવેજ

(૧૦) જે રૂઢિને અદાલતે માન્ય કરી હોય તેને શેના માટે લઈ શકાય ?
 (A) સાબિતી (B) પુરાવા
 (C) અનુમાન (D) અભિપ્રાય

(૧૧) માનવ-સમૂહને સ્પર્શતા સામાન્ય અધિકારને શું કહેવાય ?
 (A) રૂઢિ (B) રિવાજ
 (C) મૂળભૂત અધિકાર (D) પ્રણાલિકા

(૧૨) નિષ્ણાતનો પુરાવો લેવાની અદાલતને ક્યારે ફરજ પડે છે ?
 (A) ચુકાદો આપવા માટે (B) યોગ્ય નિર્ણય લેવા માટે
 (C) નિરીક્ષણ માટે (D) સાબિતી માટે

(૧૩) ડિઝિટલ સહી અંગેનો અભિપ્રાય ક્યા અધિનિયમ હેઠળ સુસંગત હકીકત છે ?

(A) I.T. VIW 2000   (B) I.T. અધિ. 2001
(C) I.T. VIW 2003   (D) પુરાવાધિકાર 1872

(૧૪) પુરાવાના કાયદા અનુસાર નિષ્ણાતોનો અભિપ્રાય ક્યારે સુસંગત બને છે ?

(A) અનુમાનથી   (B) સમર્થનકારક નિવેદનથી
(C) નિરીક્ષણથી   (D) એકપણ નહીં

(૧૫) સાંભળેલ પુરાવો ક્યા કારણસર બાકાત રાખવામાં આવે છે ?

(A) તેમાં છળનો સંભવ છે. (B) તે સુસંગત નથી.
(C) તે વાદગ્રસ્ત છે. (D) એકપણ નહીં

(૧૬) ઇલેક્ટ્રોિક રેકોર્ડ અને કમ્પ્યુટરને ક્યા પ્રકારના પુરાવા તરીકે સ્વીકારવામાં આવ્યા છે ?

(A) સાંભળેલ   (B) દસ્તાવેજ
(C) લેખિત   (D) મૌખિક

(૧૭) અદાલત કેટલા પ્રકારની હકીકતોની ન્યાયિક નોંધ લે છે ?

(A) 13   (B) 15
(C) 10   (D) 12

(૧૮) સર તપાસ કે ફેરતપાસમાં સૂચક પ્રશ્નો પૂછી શકાય કે કેમ ?

(A) હા   (B) ના
(C) જરૂર નથી   (D) જરૂર છે

(૧૯) સગીરને પ્રતિરોધ નડી શકે કે કેમ ?

(A) ના   (B) હા
(C) સામાન્ય રીતે નડી શકે (D) સગીરની વિવેકબુદ્ધિ પર આધારિત

(૨૦) સાંભળેલ પુરાવો એ કેવો પુરાવો છે ?

(A) શ્રેષ્ઠ પુરાવો   (B) આડકતરો પુરાવો
(C) મૌખિક પુરાવો   (D) સંદિગ્ધ

૨ “ત્રાહિત પક્ષકારોના અભિપ્રાયો અસંગત છે” તે નિયમના અપવાદો સાથે ૧૦
સમજૂતી આપો.

અથવા

૨ અદાલત જેમાં અસ્તિત્વનું અનુમાન કરી શકે તેવી હકીકતો અંગે પુરાવાના ૧૦
કાયદામાં શી જોગવાઈ છે ?

૩ પુરાવાના બોજાનો અર્થ સમજાવો. તે અંગેના સામાન્ય નિયમોની ચર્ચા કરો. ૧૦

અથવા

૩ “હંમેશાં શ્રેષ્ઠ પુરાવો રજૂ કરવો જોઈએ” ચર્ચા. ૧૦

૪ કબૂલાતો અને સ્વીકૃતિઓની ઉદાહરણ સહિત ચર્ચા કરો. ૧૦

અથવા

૪ “કણ્ણોપકર્ણી પુરાવો” એ પુરાવો નથી.” - આ વિધાનની સમજૂતી આપી તેના ૧૦
અપવાદો સમજાવો.

૫ પ્રતિરોધ એટલે શું ? પ્રતિરોધના પ્રકારો જણાવો. ૧૦

અથવા

૫ “ઉલટ તપાસ” એટલે શું ? ઉલટ તપાસમાં સૂચક પ્રશ્નો ક્યારે પૂછી શકાય ? ૧૦

૬ અદાલતમાં પુરાવો આપવાની ક્ષમતા કોણ ધરાવી શકે ? ૧૦

અથવા

૬ એક જ કાર્યના ઘટકરૂપે બનેલી હકીકતો ક્યારે અને કેટલે અંશે પ્રસ્તુત ૧૦
હકીકતો છે ?

ENGLISH VERSION

Instruction : Attempt all questions.

1 MCQs : 20

(1) For what relevancy of fact is admissible ?

(A) Proof (B) Fact

(C) Statement (D) Explanation

(2) Circumstantial Evidence means.....

(A) Proof about the fact

(B) Presumption of the fact

(C) Explanation about fact

(D) Statement about the fact

(3) Which type of admission is not binding to the person ?

(A) Mistakeful (B) Improper

(C) Irrelevant (D) None of the above

(4) In which procedure confession has to be proved ?

(A) Civil

(B) Criminal

(C) Criminal - Civil both

(D) None of the above

(5) Acceptance of facts is the statement from .....

(A) Accused (B) Complainant

(C) Advocate (D) Client

(6) If any accused made a confession that it is treated as .....

(A) Admissions (B) Evidence
(C) Guessing (D) None of above

(7) When dying declaration becomes admissible ?

(A) After death (B) Before death
(C) Between life-death (D) None of above

(8) Before whom dying declaration is to be made ?

(A) Judge (B) Magistrate
(C) Police (D) Advocate

(9) Which evidence is not admissible in the court of law ?

(A) Hearsay (B) Oral
(C) Written (D) Documentary

(10) The custom which court of law accepts is

(A) Proof (B) Evidence
(C) Presumption (D) Opinion

(11) Which are the general rights affecting the people ?

(A) Custom
(B) Tradition
(C) Fundamental Rights
(D) Usages

(12) When court of law demands Expert opinion ?

(A) To give the judgement
(B) To take the proper decision
(C) For observation
(D) To prove

(13) Under which rules the opinion about the digital signature becomes relevant fact ?

(A) I.T. Rules 2000
(B) I.T. Rules 2001
(C) I.T. Rules 2003
(D) Indian Evidence Act, 1872

2 "The opinions of third parties are irrelevant." - Explain 10
the rule with its exceptions.

OR

2 What are the provisions in Evidence Act in regard of "facts 10
which are the court may presume".

3 Explain the meaning of Burden of Proof. Discuss the 10
general rules relating to it.

OR

3 "Always the best evidence must be produced." - Elucidate 10
this sentence.

4 Discuss confessions and admissions with illustrations. 10

OR

4 "Hearsay evidence is not evidence" - Explain this sentence 10
by explaining its exceptions.

5 What is the meaning of law of estoppel ? Give the kinds 10
of estoppel.

OR

5 Define the cross-examination. When can the proposed 10
questions in cross-examination be asked ?

6 Who are capable to give evidence in the court ? 10

OR

6 When and where facts may be indicative facts in the 10
laid down facts in an act only ?

—